

MEDIEBEDRIFTENE

NORSK
PRESSEFORBUND

NORSK
JOURNALISTLAG

NORSK
REDAKTØRFORENING

Finansdepartementet

Oslo 21.08.2020

[Høring - overtredelsesgebyr og ledelseskantene i finansforetaksloven mv.](#)

1. Innledning:

Norsk Presseforbund (NP) er paraplyorganisasjon for frie redaktørstyrte medier. Mediebedriftenes Landsforening (MBL) er mediebedriftenes bransje- og utgiverorganisasjon. Norsk Redaktørforening (NR) er en landsomfattende sammenslutning av redaktører i alle typer medier. Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere, herunder ledere og frilansere, som har journalistikk som yrke. Alle organisasjoner skal blant annet verne om ytringsfriheten og den redaksjonelle uavhengigheten, og avgir med dette en felles høring til utkast til regler om overtredelsesgebyr og ledelseskantene blant annet i finansforetaksloven.

Vi merker oss positivt at fristen ble satt til fire måneder ettersom høringsperioden omfattet sommerferien.

2. Våre hovedsynspunkter:

Vi mener det er hensiktsmessig og riktig å tilstrebe et mest mulig helhetlig regelverk for overtredelser av samme karakter, selv om de skjer innenfor ulike områder. Dette gir forutsigbarhet og tilrettelegger for likebehandling av sammenlignbare overtredelser.

Vi mener det bør tas inn i lovenes ordlyd at man er forpliktet til å offentliggjøre endelige vedtak som pålegger en administrativ sanksjon.

Vi går i mot forslagene om taushetsplikt som foreslås i følgende lover og lovutkast:

- Lov om forsikringsvirksomhet, ny § 9-1,
- Lov om forvaltning av alternative investeringsfond, ny § 9-9,
- Lov om finansforetak og finanskonsern, ny § 22-7
- Ny lov om forsikringsformidling, § 48 nytt annet ledd
- Ny lov om nøkkelinformasjon om sammensatte og forsikringsbaserte
- Investeringsprodukter, § 10 annet ledd
- Ny lov om låneformidling, § 11-9.

3. Utdyping av våre synspunkter:

3.1 Hovedregelen om plikt til å offentliggjøre, må tas inn i lovenes ordlyd.

I høringsnotatet fra Finanstilsynet legges det til grunn at endelige vedtak som pålegger en administrativ sanksjon, som hovedregel skal offentliggjøres på tilsynsmyndighetenes nettsider. Dette følger av CRD IV artikkel 68, krisehåndteringsdirektivet artikkel 112, forsikringsdistributionsdirektivet artikkel 32 og forslaget til covered bonds-direktiv artikkel 24, jf. høringsnotatet punkt 2.2.13.

Direktivene stiller også krav til *når* offentliggjøringen skal skje, og *minstekrav til hva den bør inneholde* (hva overtredelsen gjelder og identiteten til den som ilegges en administrativ sanksjon):

Offentliggjøringen skal anonymiseres hvis sanksjonen ilegges en fysisk person og offentliggjøring av personopplysninger etter en konkret forhåndsvurdering anses å være uforholdsmessig. Det samme gjelder hvis det kan skade finansiell stabilitet eller en pågående etterforskning, eller påføre de berørte foretakene eller fysiske personene uforholdsmessig stor skade.

Alternativt kan offentliggjøring i tilfeller som nevnt utsettes i et rimelig tidsrom, hvis det forventes at grunnene til at offentliggjøringen anonymiseres vil falle bort i løpet av denne perioden.

Forsikringsdistributionsdirektivet åpner i tillegg for at offentliggjøring kan unnlates helt hvis det foreligger forhold som nevnt ovenfor. Dette gjelder ikke sanksjoner etter CRD IV og krisehåndteringsdirektivet.

Ifølge PSD 2 artikkel 103 skal medlemsstatene tillate at tilsynsmyndighetene offentliggjør alle administrative sanksjoner som ilegges for overtredelser av nasjonale regler som gjennomfører direktivet, med mindre offentliggjøring kan være svært skadelig for finansmarkedene eller påføre de berørte parter uforholdsmessig stor skade.

Finanstilsynet skriver videre i høringsnotatet at en adgang til å ilegge overtredelsesgebyr, kan bidra til å øke etterlevelse av reglene, og igjen ha en preventiv effekt (punkt 2.3.1).

Det klare utgangspunkt er altså at sanksjonene skal offentliggjøres. Både fordi det er et krav etter direktivene, og fordi det vil støtte opp om målet om at sanksjonene skal ha en preventiv effekt.

Til tross for dette legger Finanstilsynet til grunn at det ikke er nødvendig med egne lovbestemmelser om dette. Begrunnelsen er at dette vil følge ved innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som har bestemmelser om offentliggjøring (punkt 2.3.8).

Samtidig konkluderer tilsynet med at det er behov for å ta inn unntakene i loven, ettersom disse er «andre enn dem som offentlighetsloven gir anvisning på».

Vi har liten forståelse for dette resonnementet. Plikten til offentliggjøring er også ny i forhold til hva som gjelder etter gjeldende offentlighetslov og forvaltningslov. Forslaget til Finanstilsynet fremhever dermed unntaket, og ikke hovedregelen. Dette er forvirrende og kan fort bidra til at unntakene blir strengere praktisert enn det direktivene legger opp til. Vi vet av erfaring at uklare lovbestemmelser – særlig på taushetspliktsområdet – fører til at folk blir redde for å gjøre feil, og holder dermed tilbake mer enn det loven legger opp til (jf. for eksempel Oxford Research 2016, «Evaluering av offentlighetsloven», punkt 4.4.1). Brudd på taushetsplikten er straffbart, noe som forsterker den effekten i forhold til andre unntaksbestemmelser i offentlighetsloven. Det er lettere å holde tilbake opplysninger feilaktig, og ikke risikere noen sanksjoner, enn å gi ut taushetsbelagte opplysninger, og dermed risikerer straff.

Vi mener derfor at plikten til å offentliggjøre sanksjonene må fremgå uttrykkelig av lovenes ordlyd. Vi foreslår at dette kan tas inn innledningsvis i de respektive lovenes taushetspliktbestemmelser.

Målet med endringene er som sagt å skape et sunnere marked og et mer allmennpreventivt system, gjennom sanksjoner og økt åpenhet. Da må selve vedtakene om å ilegge gebyr alltid være offentlige. Det dreier seg om straffesanksjoner som i utgangspunktet er offentlige, noe som alene tilsier full åpenhet. I denne sammenheng er det ekstra viktig av hensyn til potensielle forretningspartnere til dem som får ilagt et gebyr. Når man frivillig har valgt å gå inn i roller hvor dette er en del av spillereglene, må de også ta risikoen.

3.2. Ordlyden i bestemmelsene om taushetsplikt, må endres.

Vi mener også forslagene til taushetspliktsbestemmelsene er uklare og for vidt definert. Etter ordlyden gjelder taushetsplikten dersom *offentliggjøring kan skape alvorlig uro på finansmarkedene eller påføre de berørte parter uforholdsmessig stor skade*.

Bestemmelsene tilsvarer verdipapirhandelloven § 19-6 tredje ledd, hvitvaskingsloven § 45 første ledd og verdipapirfondloven § 11-8 første ledd.

Vilkåret «skape alvorlig uro på finansmarkedet» vil være svært vanskelig å praktisere. Hvordan vet man hva som vil skape alvorlig uro? Hva om den sanksjonerte påberoper seg at dette kan skje, vil da den ansatte være i stand til å overprøve dette? Det gis også lite føringer for hva som er «uforholdsmessig». Her savner vi bedre veiledning om hvilke hensyn som skal veies mot hverandre. Primært mener vi dette bør inn i lovteksten, subsidiært at det tas inn i forarbeidene. Vi understreker at hensynet til offentlig innsyn og plikten til å offentliggjøre, må presiseres. I denne sammenheng ville det også vært en klar fordel om hovedregelen om offentliggjøring framgikk av lovenes ordlyd, jf. forslaget vårt under punkt 3.1. Hensynet til klarhet i lovene taler for å ta dette inn. Videre vil en klargjøring forebygge feil praktisering av lovene.

Generelt mener vi Finanstilsynets rapport legger for liten vekt på kravene til offentliggjøring og for mye vekt på taushetsplikten. Dette gjelder både i lovteksten og i forarbeidene. For

eksempel legger Finanstilsynet til grunn at «*taushetsplikten etter de foreslåtte bestemmelsene bare gjelder så lenge vilkårene i bestemmelsene er oppfylt*» (punkt 2.3.8).

At taushetsplikten bortfaller når grunnlaget for den ikke lenger er til stede, er et grunnleggende prinsipp som følger av at unntak fra innsyn krever lovhemmel. Det er påfallende at Finanstilsynet har behov for å nevne dette spesifikt, samtidig som at man ikke går nærmere inn på terskelen for å oppstille taushetsplikt eller plikten til å offentliggjøre sanksjoner. Samlet mener vi dette kan føre til at flere av målene med disse endringene – som å styrke sanksjonenes preventive effekt og skape grunnlag for sunnere konkurranse på det indre markedet – ikke oppnås.

Med vennlig hilsen

For Norsk journalistlag

Ina Lindahl Nyrud
advokat

For Mediebedriftenes Landsforening

Pernille A. Børset
fagsjef

Norsk Redaktørforening

Arne Jensen
Generalsekretær

for Norsk Presseforbund

Kristine Foss
Jurist